

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

V vrtincu življenja.

Veliki naš pisatelj Ivan Cankar je v mični zgodbi iz doline šentflorijanske z naslovom „V mesečini“ dodelil posebno vlogo Zlodeju, ki takole modruje na nekem mestu: „Žalostno in dolgočasno je dandanes življenje Zlodeja. Kaj početi? V lenobi in brezplodnem premišljevanju teko dolgi dnevi. Kar je bilo treba opraviti, je opravljeno; noben služabnik satanov bi ne pohujšal ljudi tako korenito, kakor so se sami pohujšali... Vlekel sem nekoč v potu obraza koleselj pohujšanja; zdaj mi še zadaj ni treba porivati in komaj ga dohajam s to šepavo nogo.“

Zlodej nam torej očita, da smo sami krivi vse slabosti in vsega zla na zemlji. Sami smo krivi, da ni več človeka, ki ne bi nosil gorja v svojem srcu, ni naroda brez bede in stiske, ni kontinenta brez malih ali večjih razprtij in vojnih nevarnosti. Mi skušamo oprtiti krivdo zla vsem drugim, le ne sebi. Najrajši se izgovarjamo na svetovno vojno in njene posledice, mnogim diplomatom so mirovne pogodbe vir vse sodobne nesreče, drugim spet so novi izdatki za oboroževanje vzrok vsega uboštva. Pri vsem pa je čudno razpoloženje ljudstev, ki v očigled grozeči vojni nevarnosti le slabo prikrivajo svojo skrito željo po novi prekuciji s topovi, orožjem in strupenimi plini. Razpoloženje, ki je strahovita slika sodobne razrvanosti in raztepenosti v človeštvu.

Če bi sodobni rod stal pred sodnikom, bi ga ta isti vprašal po njegovi mladosti, da zamore presoditi njegovo sedanost.

V stoletjih srednjega veka je bil človek predvsem človek srca in ljubezni. Cerkev je tedaj imela v svojih rokah neposredno vodstvo vsega verskega in kulturnega, družabnega in političnega življenja. Pogledi ljudstev so bili usmerjeni v onostranstvo in jim je bilo življenje na zemlji le priprava na življenje onstran groba. Tedanja doba ni poznala ne gospodarskih, političnih in ne narodnostnih vprašanj; bila so vsaj malenkostna. Že na prevalu 14. stoletja pa je zapisal Florentinec Alberti v svoji knjigi: človek je rojen za delo, za koristno delo. Njegova beseda je bila evangelij množici. Rod se je približal tostranstvu, zajelo ga je hrepenenje, da ga spozna in izkoristi. Človek se je spreminjal v računarja. Geslo „znanost je moč“ je zaslovelo. Priroda in njene sile, prej še lepa stvar božjih rok in zato spoštovana, je postajala sredstvo človeškemu delu, človeški koristi. Rod je začel računati, koliko je božja priroda v stanu vreči, ako jo z delom svojih rok premaga in spravi v suhi novce.

Moderni vek je izgubil vse vezi s srednjim. Tedanja miselnost se zdi sodobnemu človeku otroška, njegovo življenje pravljica. Sedanji svet stoji in živi pod vidikom koristi. Kar se nam zdi praktično in koristno, to mislimo, to govorimo, to delamo. Prezračilno je, da hočemo biti vsi „gospodarski“. Vse, narava, ljudje, srce, duša nam mora koristiti. Vera, umetnost, prava socialnost — godi se jim, kakor devicam brez dote. Ta miselnost najde svoj višek v onih brezimnih družbah, ki obvladajo in urejujejo svetovni gospodarski trg. Nič nas ne izmodri, če taiste družbe v sedanji bedi in stiski iz koristnosti uničujejo bogastva, da vzdržujejo svoje cene. Zaradi „koristi“ je bilo lani uničenih 205 milijonov kg sladkorja, 25 milijonov kg riža, 25 milijonov kg mesa i. dr., v istem času pa je iz bede iskalo prostovoljno smrt 1 milijon 200 tisoč ljudi. Vse to strašno nas tudi ne sme motiti, dokler je „korist“ motor tudi našega življenja.

Odtujujemo se sočloveku. Družine, fare, naroda in stanu nas je strah, izživljamo se v umetnih organizacijah, organizacija urejuje odnose med posli in gospodarji, med podjetniki in delavci, organizacija urejuje vzajemnost med stanovi, narodi in državljani. Vsi pa skrito občutimo pri tako ureje-

nem življenju, kar je doživljal mali kmetiški fautek ob svojem prihodu v mesto: „Zakaj, mama, se mestni ljudje medsebojno ne pozdravljajo?“ Zakaj smo si postali tako tuji?

Najpogostejše vprašanje danes je pač: kam vede to življenje razkroja in razdejanja? — Star judovski pregovor pravi globokoumno: Predno je Bog ustvaril svet, je ustvaril možnost, da bi mogel svet obstati.

Navajeni smo družiti naše versko življenje z vsakdanjim. Tako je, da mislimo v delavnik delavniško, v nedeljah pa nedeljsko. Blagovest nedelj se nam zdi namenjena za naše vsakdanje, tu-

zemske življenje. Moti nas, da verski nauki naših nedelj ne govorijo iz naše stiske in bede, ne iz našega iskanja resnice, moti nas, ker so zgrajeni na prilikah življenja pred dvatisočletjem. Bolj bi se morali zavedati, da življenje ne bi bilo življenje, če njegov cilj in njegov smisel ne bi ostala ista kot pred tisočletji. Nove so danes le življenske prilike, bodisi gospodarske, družabne, politične ali narodnostne. Torej velja danes kot pred dvatisočletjem blagovest socialnega reda in pravice: Ljubi Gospoda svojega Boga z vsem srcem, z vsemi svojimi močmi, z vso svojo dušo! In bližnjega kot samega sebe!

Usodni dnevi za Evropo.

Odločitev v italijansko-abesinskem sporu bo prekoslej padla. Minulo soboto je v Rimu zasedal ministrski svet, ki je ponovno odklonil predlog odbora petih ter pristavil, da Italija ne odstopi od svojih pravic v Abesiniji in da tudi ne bo dala nikake pobude za mirno poravnavo, dokler bo Zveza narodov njene pravice tako očitno prezirala. — Abesinski cesar je medtem odredil splošno mobilizacijo svojih čet, o tem obvestil Zvezo narodov ter dostavil, da se nahajajo abesinske čete 30 kilometrov od meje in imajo izključno nalogo obrambe.

Splošno smatrajo, da je z abesinsko mobilizacijo dosežen višek napetosti, in pričakujejo, da se še v teh tednih začnejo ali prvi boji na abesinski meji ali pa se še v zadnjem trenutku najde kak način mirne poravnave.

V Ženevi se namesto dosedanega odbora petih bavi s težkim sporom odbor trinajstih članov.

Kako je z Zvezo narodov? Ženevski zbor narodov je samo oder, za katerega kulisami se bije boj med velesilami. Če bi bila Anglija iskrena na stališču mirovnih pogodb, bi imela že doslej prilik dovolj, da zanje zastavi svoj ugled. In vendar se ni zganila, ko so Japonci zasedali Mandžurijo in Kitajsko ter ko so Nemci napovedali splošno oboroževanje in redno vojsko. Danes Anglija vztraja na tem, da se morajo točke pravil Zveze narodov izvesti. Ta pravila odločajo za slučaj sporov z možnostjo vojnih izbruhov, da morajo članice Zveze narodov, če treba, s silo varovati mir. Anglija danes vztraja na izvedbi teh pravil in je to svoje stališče napram Franciji baš te dni še povdarila. Zakaj ta odločni angleški odpor?

Zamotano ozadje spora. Gotovo je, da Mussolini ni hotel kršiti angleških pravic v Afriki, ko je stavil svoje zahteve glede Abesinije. Tudi je resnica, da so velesile Italiji svoječasno glede Abesinije več obljubljale kot so potem držale. Mussolini hoče zvezati italijanski koloniji Eritrejo in Somalijo, katere loči abesinsko ozemlje. Tako bi si ustvaril veliko kolonijo od Rdečega morja do Indijskega oceana. Ta njegova namera je naletela na odločen odpor Angležev. V tem odporu so si vsi Angleži vseh slojev in vseh političnih strank enotni. Odpor je razumeti tako, da bi se Angliji že sam obstoj velike in bogate italijanske kolonije v vzhodni Afriki zdel opasen za angleška posestva istotam. — Zadnje dni pa namigujejo mnogi listi, da so v ozadju angleškega odpora še druge sile, ki imajo največji interes na tem, da treščijo italijanski fašizem in Mussolinija. V tej zvezi omenjajo listi — tako Zürcher Zeitung — predvsem socialistične in komunistične kroge in pa prostozidarje, katerih italijanske organizacije je Mussolini razpustil. Želja teh je, da je v Italiji čimprej spet upostavljen demokratičen režim. V koliko te sile vplivajo na zadržanje angleških politikov, je pač težko dognati.

Upi na mirno poravnavo so, četudi neznatni. Trezni presojevalci položaja še vedno trdijo, da ni ne Italiji in ne Angliji na medsebojni vojni. Franciji bo posredovanje vendarle uspelo. Sicer pa je misel vojne med Anglijo in Italijo nekam smešna. Anglija zapre Sueški prekop in italijanska vojska v Abesiniji je odrezana od svoje države. Ali naj Italija zasede Egipt, vkoraka v Sudan? Ali naj Anglijo straši z napadi na morju, v zraku? — Pamet svetuje Italiji mirno poravnavo.

Politiki na lovu.

Zunanje-politični zaupnik Hitlerjev, Ribbentrop, se je odzval vabilu poljskega poslanika ter odšel na lov v Karpate. Istočasno se je vzbudila lovska žilica ogrskega ministrskega prezidenta Gömbösa, ki je odšel na lov h pruskemu ministrskemu predsedniku Göringu. Tam se je slučajno sestal z državnim tajnikom poljskega vojnega ministrstva Radziwillom. Ribbentrop se je nato sestal z belgijskim predsednikom van Zeelandom.

Listi sodijo, da je na vidiku trozveza Nemčija—Poljska—Madžarska. Medtem ko so oči Evrope uprte v Ženevo in tamošnja reševanja abesinsko-italijanskega spora, pripravlja Nemčija iznenađenja. V ospredju je sklep zračne pogodbe med omenjenimi tremi državami, kateri pa bi sledila še druga, prijateljska pogodba med Nemci, Poljaki in Madžari. Novo smer vodi Nemčija iz želje, da se otrese osamljenosti, kamor jo je dovedla njena zunanja politika. Novi trozvezi prorokujejo le kratko dobo, ker raste na Poljskem vedno večji strah pred tajnimi cilji nemške politike, Ogrska pa išče

novega zaveznika le, ker vidi dosedanjo zaščitnico — Italijo — upreženo v afrikanski spor.

Južnotirolska duhovščina in narodni socializem. „Korrespondenzblatt des katholischen Klerus“ v eni zadnjih števil odločno zavrača očitke, da so južnotirolski duhovniki narodno-socialistično usmerjeni. List med drugim piše: Nemška duhovščina v Južnem Tirolu ima svojo smer. Služabnica Cerkev in naroda je, z vero je povezana bolj kot katerikoli drugi stan, iz naroda je izšla in v narod raste. Duhovščini je vera prvo, narod drugo in oseba zadnje. Nihče je ne more kupiti z denarjem, sama pa pomaga, kjerkoli more in to pri dohodkih 200 do 300 lir mesečno. Duhovnik ljubi svoj narod in trpi ob duševnem trpljenju izročeni mu otrok. Prečesto jih zagovarja pred oblastjo in sprejema zanje trde besede.

Zanimiv političen proces. Vodja sudetskih Nemcev Konrad Henlein je vložil tožbo proti polradnemu češkemu listu „Prager Presse“, ki je njegovo stranko označil kot hitlerjansko. Pri prvi obravnavi je odgovorni urednik izjavil, da je pripravljen

doprinesiti dokaz resnice, nakar je bila obravnava za mesec dni odgodena. Med obravnavo je zastopnik toženega lista med drugim povedal, da je Henlein v najožjem stiku z bivšim poslancem v češkem parlamentu, Krebsom, ki je po razpustu narodno-socialistične organizacije zbežal v Nemčijo in se sedaj nahaja v notranjem ministrstvu. Za politično propagando v inozemstvu obstoji po zastopnikovi trditvi v Berlinu več uradov, ki vzdržujejo vez tudi preko Dunaja. Eden kurirjev je sedanji Henleinov poslanec Neuwirth, ki je svoječasnno prinesel iz Nemčije 300.000 S za dunajski nacionalni list „Wiener Neueste Nachrichten“, denar pa pomoti izročil vladnemu komisarju imenovanega lista. Zastopnik je nadalje predložil več zaupnih listin, iz katerih so razvidne vezi sudetskih Nemcev z narodnimi socialisti v Nemčiji. — Proces zna imeti dalekosežne notranje-politične posledice za Nemce v Čehoslovaški.

Sovjetska Rusija se je povečala. Kitajski vzhodni Turkestan se je priključil sovjetski Rusiji. Nova sovjetska republika je štirikratno tako velika kot Velika Britanija, prebivalstva pa ima samo 2 milijona. S priključitvijo je dokončana borba proti kitajski nadoblasti. Bržkone bo sedaj napetost med sovjetsko Rusijo in Japonsko še naraščala in bodo Japonci skušali spraviti Mongolijo pod svoj vpliv, da tudi te nekoč ne zajamejo sovjeti. Obeta se torej nov konflikt na daljnem vzhodu.

Med gradiščanskimi Hrvati.

Do polstotisoča so našli tega vrlega naroda hrvaške narodnosti v Burgenlandu. Pred stoletjem menda svetu še nepoznani živijo gradiščanski Hrvati svoje svojsko življenje med delom v vinogradih in na poljih, v preprostem pa pristrčnem vaškem svetu, varovani in dobro vodeni od svojih voditeljev-duhovnikov in poedinih posvetnih izobražencev. Tam še ves narod poje v svojih cerkvah, vasi še naraščajo po številu hiš, ponekod celo še srečuješ korenite gospodarje in dekleta v njihovih pristnih in lepih narodnih nošah. Mladina rada goji hrvaško narodno pesem, v samobitnem kulturnem življenju so nas morda celo nadkrilili — vsako leto izdaja njihova prosvetna zveza več knjig. Velika dobroti gradiščanskih Hrvatov so pač njihove ljudske šole, katere so v pretežni večini hrvaške in jih upravljajo duhovniki. Narod boleha danes na težkih gospodarskih prilikah, na velikem številu izseljencev in še na v povoju se nahajajoči narodni budnosti. V jedru pa je ves zdrav in njegov razvoj zamore iti samo navzgor.

Iz svojega katoliškega in narodnega prepričanja so se pridružili obnovitvenemu delu naše Avstrije. Kompaktniji in morda tudi delavnejši od nas so se znašli v boljših prilikah. V deželni zboru štejejo zastopnika Cerkve, starišev in kmetov, upravljajo sami nad 30 občin, se nadejajo svojega šolskega nadzornika, njihov vodja dr. Lovro Karal je član državnega sveta. Kot mi pa se i oni borijo za pisano pravico narodne manjšine.

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(49. nadaljevanje.)

Kako bi prišla v vas? Skrb je vedela, ki je šla z njo; vedel je obup, vedel pekoči kes; tiha poletna noč je vedela, ki jo je zagrinjala s sočutnim svojim plaščem; vedela je smrt, ki jo je držala trdno za roko in jo je vodila varno, v določeni smeri — a sama ni vedela in bi ne mogla povedati.

Ko je bila v vasi, se je zavedla za hip. Vzdrhtelo ji je srce, zahrepenelo je z divjo močjo, z žgočim srcem in s kipečo ljubeznijo obenem: videti ga še enkrat! Ob nji, izvoljeni, ga videti! V vsi sreči! A močnejša nego želja njenega srca je bila roka usode, ki jo je prišla krepkeje, da jo privede sigurno k cilju. Usmiljenejša nego nesrečnica sama s seboj je bila z njo smrt, ki ji je rekla odločno: „Ne! Ogniti se je treba Trate!“ Dobro! Nikoli več naj ne stopi njena noga na tla, prokleta od Boga; zato je vzkliko iz njih tudi nji prokletstvo.

Daleč v noč se je videlo Trato, jasno razsvetljeno, veselja dom. Daleč v tiho noč se je glasila godba, so se razlegali veseli glasovi. Zaukal je pred njo fant, zapel pesem, od vina, ljubezni in hrepenenja razvnet. Troje, četvero granesov je zapel in je utihnil.

Jerica se je vznemirjala, da jo kdo sreča, jo

Njihov nemški sosed jim je naklonjenejši, morda ker so se Hrvati in Nemci nekoč ramo ob ramo borili proti madžarskemu nasilju. Takole je govoril burgenlandski deželni glavar Silvester nedavno o priliki blagoslovljanih spominske plošče pokojnemu dr. Dollfussu: Dollfuss je bil miroljuben in je imel vedno toplo čuteče srce za rezeže. Mir moramo čuvati tudi mi. V tej občini živijo Nemci in Hrvati. Naj sodelujejo v Dollfussovem duhu! Hrvati gradiščanske dežele, ki so ostali zvesti svoji avstrijski domovini in ji bodo ohranili zvestobo tudi v bodoče, naj nikar ne mislijo, da jih hoče nemška večina potlačiti in jim njihovo narodno posebnost okrniti. Tako Dollfuss ni hotel. Zato, nemški bratje, vam povem ob tej spominski plošči: **Mi ne rabimo pokvarjenih, marveč ponosnih, narodnozavednih Hrvatov, s katerimi hočemo bratovsko in složno delati v dobrobit naše skupne domovine!**

„Hrvatske novine,“ glasilo gradiščanskih Hrvatov, dostavljajo med drugim k glavarjevim besedam: S tem je potrjeno stališče hrvatskih voditeljev, da so za državo in domovino koristnile oni Hrvati, ki skrbno čuvajo, kar je njihovega: svojo vero, svoj jezik, svoj dom in so čvrsto ukoreninjeni v temelje svoje domovine, jo resnično ljubijo, branijo in se zanjo žrtvujejo. Kdor se izkorenini iz narodnega občestva, ta ni več poln član verskega ali državnega občestva.

9. oktobra bodo Hrvati odkrili spomenik svojemu velikemu narodnemu pesniku in pevcu Miloradiću. Prvi je zapel narodno himno burgenlandskih Hrvatov „Otac mi je Hrvat“. Ko se bo narod zgrinjal ob spominskem slavju, velikemu svojemu sinu, naj ga dohitijo še pozdravi njegovih južnih bratov Slovencev!

Pismo v oktobru.

Danes hočemo nekoliko razmotrivati o tako perečem vprašanju medsebojnega razmerja poslov in gospodarjev.

V prejšnjih časih je bil hišni gospodar oče cele družine, ne samo otrok, temveč tudi poslov in podložnih. V tem patriarhalnem razmerju je vezala medsebojna ljubezen in zaupanje vse ude cele hiše, vsi so tvorili eno družino. Kmet je svoje posle pošteno plačal in ni bilo toliko tožb za zastale plače kot dandanes. Če se je v poletnem času mudilo z delom, so hlapci in dekleta tem bolj urno poprijeli in o priliki sejma je gospodar peljal vse svoje ljudi v gostilno in globoko segel v žep. Dandanes seveda je ta lepa navada ponehala, ker tlači kmeta kriza in je vsepovsod pomanjknje denarja. Kmet je zaupal hlapcu bolj kakor dandanes svojemu sinu. Izročil mu je vole, da jih je gnal v mesto, ondi prodal in potem vestno izročil denar gospodarju. Hlapec se je smatral za uda družine, skrbel je za dom, orodje in živino, kot da bi bilo vse njegova lastnina. Postavni in močni so bili

spozna, jo povpraša, kod in kam da v pozni noči. Zganilo se je v temi za njo, oglasilo se je kakor težak vzdih. Vzdrhtela je... „Jezus, že je za menoj, stric! Ali so opazili tako naglo, ali sem stopala tako leno in počasi?“ Kakor bi ji ga pokazala usoda, da jo oplašči še bolj in jo privede tem preje k cilju, je vstal pred njo nenadoma stric, ki jo zasleduje... „Bilo bi pač bolje, če bi ne hodila k njim, v slovo. Varneje bi bilo, če bi jih prosila odpuščenja le od daleč, v srečo samo...“

Ozrla se je. Nikogar! Tiho in pokojno sanja noč za njo, tako pokojno, kakor bi ne videla iti mimo ravnokar nje in bridke njene usode.

Na cesti pred Trato je postala nekaj trenutkov. Vsa okna ponosnega doma so bila razsvetljena, v nadstropju in v družinskih sobah. Ob oknih je videla človeške postave in sence, a jih ni mogla spoznati iz daljave. Eno pa je gledala duša jasno: na častnem mestu sedita ona, ženin in nevesta, tesno drug ob drugem. Ljubeče se iščeta roki in se stiskata toplo in vroče, kakor bi se ne nameravali izpustiti nikoli več; hrepeneče se pogreza oko v oko, do najskrivnejših globočin; v mislih si govorita lepe tihe besede o skrivnostih in sladkosti ljubezni in se smehljata blaženo, ker dopolnjevano je hrepenenje... Nekoč je govoril nji one lepe besede. Ni še brž dolgo, a vendar — neskončna večnost, muke polna... Tiho, o srce, mirno, o duša! — Glej, ali ne prihaja nekdo čez dvorišče?

Vztrepetala je, da bi se skoro zrušila. Mešale so se ji blodne misli: dobe jo morda, v dom veslja jo povedo in jo postavijo pred goste, na sre-

hlapci, korenjaki od nog do glave. Na polju si kljub vročini in težkemu delu videl vesele obraze, pelo in vriskalo se je na vseh koncih in krajih, dandanes pa opazimo čmerne in jezne obraze, nič več ni slišati petja, pač pa dovolj kletve in zabavljanja. Ko je ob sobotah popoldne zvon naznanil delopust, so končali delo na polju, opravili potrebno doma in zvečer skupno molili rožni venec. A dandanes se hlapčič, komaj odrastel šolskim klopem, sramuje narediti križ, takoj po večerji izgine, da mu ni treba skupne molitve, in gre svoja pota.

Včasih je zajemal gospodar iz iste skledke kakor hlapec, po 40 let so ostali posli v eni hiši, a dandanes menjujejo posli službe vsako leto. Kmetje so bili radi prvi pri delu in v njih je bilo več kmečkega ponosa in samozavesti. Bolj so posvečevali nedelje in praznike, več se je pridelalo in manj nesreč je bilo pri živini kot dandanes. „Ni prida pavr, ki nima žita za eno leto naprej in denarja za par volov,“ se je reklo nekoč.

Dandanes toži kmet o nepokorščini, nezadovoljnosti in površnosti poslov, ki zahtevajo previsoke plače, manj dela in neomejeno prostost. Posel primerja svojo plačo in delovni čas s plačo in delovnim časom tovarniškega delavca, ki dela 8 ur na dan in potegne ob koncu tedna stalno plačo, a ne pomisli, da hrana, katero dobi pri gospodarju, tudi nekaj velja, in da delavcu, kateri mora vse kupiti, plačati stanovanje, skrbeti za družino, ob koncu meseca ne ostane nič, vrhutega ga muči skrb, da ga morejo odsloviti iz tovarne in postane brezposeln. Hlapec govori o gospodarjevi lakomnosti, ki da izrablja njegovo mlado delovno moč, a na stara leta, ko postane delanezmožen, ga potisne v občinsko ubožnico.

Te pritožbe so bile deloma upravičene in socialna zakonodaja zadnjih let je z bolniškim in starostnim zavarovanjem vsaj nekoliko odpravila razne nedostatke. Grešijo oboji, ker se vsak sklicuje samo na pravice, a premalo pomisli na dolžnosti, katere imajo izpolnjevati. Tudi postavodaja ne more natančno omejiti pravic in dolžnosti obojih, ker se posel ne nahaja samo v plačilnem razmerju do gospodarja, temveč je obenem tudi ud družine. Korenina prepričevanja obstoji v pomanjkanju praktičnega krščanstva, v pomanjkanju medsebojne ljubezni in potrpljenja. Se dogodi, da kmet poslu odtegne že itak pičlo plačo, hlapec pusti v najnujnejšem času delo ali naredi „plavega“.

Mrzla postava s svojimi paragrafi ne bo nikdar sama zblížala obojih interesov brez medsebojne ljubezni, kmet in hlapec se brez te ne bosta sporazumela. Medsebojno razmerje med gospodarjem in hlapcem se more urediti samo na podlagi ljubezni, zvestobe in zaupanja. Zato govori papež Pij XI. v svoji okrožnici „Quadragesimo anno“ med drugim sledeče: „Poglavitni delež nad vsem ima jubezen, ki je vez popolnosti. Zelo se varajo vsi nepremišljeni preosnovatelji, ki računajo na upostavitve pravičnosti, vrhutega samo na medsebojno pravičnost, a sodelovanje ljubezni ošabno odklanjajo. Tudi če bi človek vse sprejel, kar ima po pravici

do velike, jasno razsvetljene sobe, v zasmeh in v sramoto... Ne, nikoli!

Naglo je zavila na travnike. Kakor v težkih, groznih sanjah je tavalala proti reki. Čuj, že ji šumi naproti, kliče že: „Pridi! Sprejememo te z ljubeznijo!“

Nekaj korakov pred strugo je obstala kakor okamenela. Zdrnilo se je življenje v nji še enkrat in je zakričalo, zahtevajoč svojo pravico.

„Kdo ti je dal pravico, o nesrečnica!“

„Greh!“

„A mati? Umoriš jo!... In stric?... Katra?... O sramote!“

Zaječala je v smrtnih bridkostih.

„A tako bo sramote še več. Uničeni pa so tako!“ Nevidna roka jo je sunila bliže k strugi. Mehko in ljubeče so vabili in prosili valovi.

„Pridi! V nas je mir, v nas pozabljenje... Sladko in mehko se počiva v našem objemu...“

„Ne veruj! Lažejo!“ — je zavpilo v duši, da je zaječala spet.

Pogledala je v strugo. Površina vode se je zibala nalahko, kakor bi zibala mati dete v naročju, da ga uspava. A vendar jo je pretresla groza.

Tedaj se je razljutilo vodovje, razsrdila se je usoda, držeča jo za eno, razjezila se je smrt, vodeča jo za drugo roko.

„Kaj čakaš, nesrečnica? — Plačilo za greh... ali si pozabila, Jerica?... Ni druge poti več...“

V tistem hipu je planil stari Matija plašen iz postelje, ker je zaslišal v spanju klic smrti

(Dalje sledi.)

dobiti, ostane še obširen delokrog za ljubezen. Pravičnost, če se še tako natančno izvaja, more sicer spraviti s sveta snovi za družabne spore, a src notranje združiti ne more. Pravo stremenje za ciljem občega blagorja je mogoče le tedaj, če bodo različne skupine človeške družbe popolnoma prešinjene zavesti, da spadajo skupaj kot udje ene družine, otroci istega nebeškega Očeta."

Ptiča spoznaš po perju, kmeta po živini, gospodarja po poslih, očeta po otrocih. Pameten in razumen gospodar bo pridne in skrbne posle že znal obdržati pri hiši. Posel mora najti v hiši nov dom, da se počuti domačega, deležen je istega dela, skrbi veselja, žalosti kakor ostali družinski udje. Zato se uklone tudi raznim omejitvam, ki so združene z družinskim življenjem. V gospodarju ne bo videl izkoriščevalca, temveč gospodarja, ki se bori za obstoj, da ima skrbi, kako bi preživel družino, plačal davke, dolgove, obresti, kril stroške za razna popravila, nabave itd. in da slednjič tudi gospodarju ne ostane nič. Poleg izgovorjenega plačila naj mu gospodar privoščiti tudi prijazno besedo, posel pa naj se ga oklene kot očeta z zaupanjem. K. f.

DOMAČE NOVICE

Kancler kli e!

Nihče izmed nas naj se, četudi mu je usoda naklonjena, ne udaja brezskrbnosti, dokler so med nami še otroci, predani neprilikam življenja. Srčna želja moje v Bogu počivajoče žene je bila nositi pomoč otrokom ubogih starišev. To je bil cilj nje-nega stremjenja in tik pred svojo smrtjo je pričela s pripravami za že znano pomožno akcijo „Vzemi lačne otroke k mizi“.

Sveto dolžnost vršim in zadnjo voljo izpolnjujem, če storim vse v uresničenje teh ljubezni do bližnjega posvečenih stremljenj. Zato sem, prevzel pomožno akcijo v svojo zaščito. Prebivalstvo se je vedno izkazalo v dejavni pomoči, da je lačne varovalo pred najhujšo silo, kadar je bila javna oskrba nedostatna. Akcija „Vzemite lačne otroke k mizi“ nudi najširšim krogom možnost, da dokažejo svoj čut za dobrotelost, in ne tirja prevelike žrtve od posameznika.

Zato se obračam do vseh Avstrijcev, posebno do žen, s prošnjo, naj podpirajo dobrotelno akcijo po svojih močeh. Kdr vzame ubogega otroka k južini, ne pomaga samo tešiti bedo in potrebo, marveč doprinaša svoj delež k zgradbi, ki naj služi veliki misli: miru v naši domovini Avstriji.

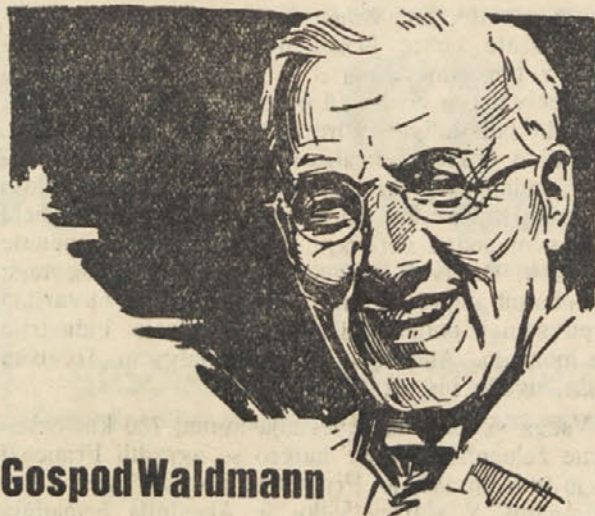
Vse za našo mladino!

Schuschnigg.

Romarski shod v Dolini. Na rožnensko nedeljo 6. oktobra se vrši v Dolini velik cerkveni shod. Na predvečer ob pol 7. uri blagoslov in pri-ložnost za spoved. V nedeljo zjutraj od 5. ure naprej spovedovanje, ob 7. uri prva sv. maša s kratko slovensko pridigo, ob četrt na 9. uro nemška božja služba, ob pol 10. uri zadnja pridiga (slovenska) in nato asistirana slovesna božja služba. V gostilni se bodo dobila okrepčila in tudi studeneec poleg cerkve je popravljen. Cerkevno predstojništvo se trudi, da željam romarjev ustreže, romarji pa naj se odzovejo njegovemu vabilu. Pevci naj bi sodelovali pri petju naših lepih doma-čih pesmi.

Železna Kapla. (Dekoracija poslov.) V nedeljo 22. sept. je priredil krajni kmetijski odbor po kmetijskih zbornici slavnostno počastitev poslov, ki služijo enemu in istemu gospodarju že nad petnajst let. Slavnost se je vršila predpoldne pri Kolarju. Vseh slavlencev je bilo 18, eden od njih se ni mogel vsled bolezni udeležiti, drugi pa je medtem umrl. Nabito polna dvorana se je oddolžila spominu rajnega s tem, da so se navzoči dvignili na poziv predsednika s sedežev. V imenu kmetijske zbornice sta nato navzoče pozdravila g. dr. Stotter in g. inž. Liebscher, ki sta tolmačila tudi čestitke kmetijskega ministrstva. V imenu poselske organizacije je govoril g. poslanec Pregl. Nadalje so častitali tudi č. g. župnik Zechner, g. svetnik Gril in g. Urank. Slavlenci so dobili lepe častne diplome in denarne nagrade, nakar je predsednik slavje zaključil z zahvalo vsem sodelujočim.

Gradba cest v deželi. V tekočem letu se je v deželi mnogo gradilo in popravljalo pri cestah. Posebnost je pričeta cesta iz Beljaka v Toplice, katero tlakujejo s posebno prepariranimi lesenimi kvadri. Glavna dela so dovršena na cesti Šv. Vid ob Glini—Steinbrücken, zadnja dela dovršujejo tudi na cesti od mosta pri Krki do Doline, postav-



Gospod Waldmann

sladni mojster pri Kathreinerju,

40 let pokušuje on dnevno Kathreinerjevo Kneipp-sladno kavo in preizkuša fini aroma, poln in močan okus . . .

. . . „kajti za to gre“,

pravi sladni mojster Waldmann tvrdke

Kathreiner

ljajo tudi nov most čez Krko. Pričeli so nadalje s popravilom ceste iz Wernberga do Seebacha pri Beljaku, v juliju že pa je bil tamošnji novi betonski železniški most predan prometu. Povprečno je letos našlo pri zgradbi in popravilih cest 713 delavcev. Stroški znašajo več milijonov šilingov, iz česar je razvidno, da je zvezni vladi na tem, da odpomore težki krizi v deželi. Tudi dežela je izvršila več poprav svojih cest.

Loga ves ob Vrbskem jezeru. Sezona tujskega prometa je pri kraju in hočemo podati o njej kratko poročilo. Hoteli in penziji so bili po večini prav dobro obiskani, dočim je bilo stanovanj s kuhinjami še nekaj praznih. Akoravno je bil obisk v splošnem še precej dober, ni bil zaslužek najboljši, ker vsak bolj štedi. Od inozemcev je bilo tu največ Čehov, lepo so bili med drugimi tudi zastopani Francozi, Angleži in Amerikanci. Med gosti so bili tu v bližnji Vrbi, kakor že znano, naš zvezni predsednik g. Miklas z družino, istotako španski kralj Alfonz, v naši občini v hotelu „Auenhof“ pa je bil češki finančni minister g. Trapl z družino. Vsi gosti so se pohvalno izražali o lepoti naših krajev, tako se je izrazil, kakor nam pove naš župan g. predsednik Miklas o priliki otvoritve mostov na Jezernici, da je Vrbsko jezero „vrt Koroške“. Češki minister g. Trapl pa mu je rekel ob priliki nekega pogovora, da mu naši kraji nad vse dopadejo.

Podjuna. Nenavaden mraz, ki je zavladal nekaj dni v prvi polovici septembra meseca, je prizadjal našim kmetom občutno škodo. Slana je uničila vso letošnjo izredno lepo cvetočo in mnogo obetajočo ajdo v pliberškem in deloma v dobrlaveškem okraju. Ne bo torej ne semena in ne ajdovih žgancev, te na naših kmečkih mizah najvažnejše in najizdatnejše hrane.

Nesreča pri Grabštanju. Dne 27. m. m. se je vozila 27letna Helena Petjak z Brez proti Grabštanju. Na kolesu sta sedeli še triletna Erna in njena starejša sestra. Namenjene so bile nabirat brusnice. Nenadoma se na cesti pojavi avto velikovskega trgovca Kultererja, istočasno je pasirala cesto čreda živine. Šofer je svojo pozornost posvetil čredi, ni pa videl prihajajočega kolesa. Ko je opazil kolo, je bilo že prepozno, v naslednjem trenutku sta vozili trčili drugo ob drugo. Petjakovo in mali je vrglo s kolesa. Žena je zadobila težke notranje poškodbe in poškodbo na glavi, mala Erna pa si je prebila lobanjo, dočim je tretja k sreči ostala brez vsake poškodbe. Šofer je takoj naložil ponesrečenki in ju odpeljal v celovško bolnico. Erne pa niso več mogli rešiti, izdihnila je takoj pri prihodu v bolnico.

Nevarnega dečka so pripravili. Josef Scharner, rodom iz Nižje Avstrijske, je imel precej dolge prste in si je kot svoj rajon izbral okolico Vrbskega jezera in Beljaka. V Tešinji je odnesel kolo, nato je v cerkvi na Jerpergu ukradel cerkvene prtiče, albo in več sveč v skupni vrednosti 169 S. Francu in Terezi Toff pri Bekštanju je izmaknil blaga v vrednosti 274 šil., posestniku Ulbingu na Zgornjih

Jezercih pa blaga v vrednosti 67 S. Končno so ga pripravili in mu naprtili dve leti težke ječe.

Še dve iz Gradišćanske. „Hrvatske novine“, glasilo gradišćanskih Hrvatov, so pričele objavljati povest slovenskega pisatelja dekana F. K. Meška „Na Poljani“, ki jo pričbuje v podlistku tudi naš list. Uverjeni smo, da bo Meškova beseda velike ljubezni našla pot v srca hrvaških bratov na severu enako kot vzbujajo zanimanje med našimi bralci. — Urednik „Hrvatskih novin“ g. Mate Fržin se je nedavno poročil, žena mu je rojakinja iz Gradišćanske. Mladi družini poklicnega tovariša: Na mnoga leta!

Drobiž. Bocenski prefekt je prepovedal film „Izgubljeni sin“, v katerem igra glavno vlogo znani tirolski filmski igralec Trenker. Film je dobil v Rimu prvo državno nagrado. — Na dež. sodnji v Gradcu je neki obtoženec z revolverjem obstrelil sodnika, drž. pravdnika in neko pričo. — Na celovški postaji se je dogodil sledeči slučaj: uvozil je pliberški vlak, v katerem se je nahajala neka žena v težkih porodnih krčih. Službujoči orožnik ji takoj priskoči na pomoč in strokovnjaško vrši službo babice. Nato došli rešilni voz je odpeljal mater in novorojenčka zdrava v porodnišnico. — Za župana na Djekšah je bil izvoljen posestnik Jožef Napečnik, za svetovalca pa gostilničar Polesnik in posestnik Jurij Kitz. — Na postaji v Podravljah so našli minuli teden denarnico z 18 šilingi. Kdor jo je izgubil, naj se javi na orožniški postaji. — Na Otoku je bil poročen dež. svetnik Ferlitsch z gdčno. Heleno Pipovo iz Blač na Zili. — Na železniškem tiru ob celovškem Lendu so našli povoženega mizarskega pomočnika Friedricha Unterwegereja. Iskal je prostovoljno smrt. — Vlomili so v občinsko blagajno v Čajni pod Dobracem in odnesli 2000 S. — Posestnik Jurič iz Zgor-nje Vesce je vozil po cesti, proti Bilčovsu, kar privozi nasproti nek tovorni avto. Konj se prestraši, vozniku se odtrga vaje, voz zdrvi s konjem proti avtu in ob njem zdrobi, konj pa zdirja po robu. Posestnik je k sreči le lahko poškodovan.

NAŠA PROSVETA

Izlet Brančanov v Škocljan. V nedeljo 8. m. m. je posetila Škocljan družba 31 članov brnškega pevskega zbora pod vodstvom g. Kropivnika in Franca Mertla. Grede so si Brnčani v Celovcu ogledali jesensko razstavo in Kuharjevo posestvo, popoldne ob 2. uri pa prispeli h Pukarju v Škocijanu. Tam jih je pričakovala družba društvenikov in društvenc. Malo dekletce je došle goste pozdravilo s prisrčno deklamacijo, dekleta so jim pripele šopke na prsi, škocijanski zbor pa jim je zapel dobrodošlico. Odbornik izobr. društva jih je nato v jedrnatem govoru pozdravil. Ob sledečem petju in veselem pogovoru se je razvilo prav kmalu živahno razpoloženje, proti večeru pa se je celotna družba podala h Klopinskemu jezeru. Po kratkem ogledu so se prijetni gostje spet vrnili domov. Želimo, da nas posetijo še drugič ter tako še bolj utrdijo našo ljubezen do petja in pesmi. — K izletu pripomnimo še to, da je neka družba nameravala prirediti izgrede proti došlim gostom. Orožniki so zlo namero preprečili. Da je nestrpnost pri mnogih tolika, je res žalostno dejstvo in nikakor v čast naši sicer gostoljubni vasi.

Kotmara ves. Koncert spodnjerožanskih zborov je bil nekaj veličastnega. Takega pevskega nastopa naša vas še ni videla. Zato se je tudi odzvalo vabilu ljudstva, da smo strmeli in so bili osramočeni krogi, ki so nasprotovali. Prireditvev je otvoril g. Janko Ogriz, nakar je nastopil skupni zbor z himno „Njav čriez jizaro“ in s „Pojdam v rute“. Sledil je številni in dobro izurjeni borovljski mešani zbor v treh pesmih, ki so prišle na prostem polno do veljave, da smemo Borovčičem čestitati. Hodiški moški in mešani zbor je odpel težko „Tam kjer pisana so polja“ in „V gorensko oziram se“, sledeči odmor pa so izpolnili izvrstni tamburaši z Radiš in Podljubelja s par veselimi in živahnimi komadi, ki so prav ugajali. Pa so bili ti naši fantje tudi posrečeni v svojih modrih srajcah. Hanzej iz Št. Kandolfa je za njimi deklamiral o slovenski zemlji korajžno in glasno, nato pa je zastopnik Zveze vzpodbujal k slogi in življenski disciplini. Zbor iz Bilčovsa je prav ugajal, posebno zadnja šaljivka „o glažku“ je vzbudila obilo veselja. Kotmirčani so zaključili nastope posameznih zborov s tremi težjimi pesmimi, katere so podali ubrano in sveže. Koncert je zaključil skupni zbor. — Prireditvev je pokazala mojstersko izvežban skupni kakor tudi posamezne zборе, kar

je predvsem zasluga vrlih pevovodij, pa tudi pridnih pevcev, ki so s tem novič dokazali svojo ljubezen do lepe naše melodije. Občinstva niso motila v njegovi zbranosti niti gnila jajca, s katerimi so neki vročekrvnejši hoteli motiti. Zanimivo je, da je orožništvo ob razhodu pevcev prijelo 4 nestrpneže, katerih eden je dajal duška svojemu sovraštvo napram vsemu slovenskemu s klici „Heil Hitler“. Taki klici in še gnila jajca seve značijo kulturo, od katere bi se morali odmikati tudi med nezavednimi rojaki vsi treznejši in prevdarnejši. To je končno povedal tudi naš krasno posrečeni pevski koncert, čigar kakovost in disciplina nam je v ponos.

20. oktobra v Dobro ves! Mi v zgornji Podjuni nočemo zaostajati za Spodnjejunčani in Rožani, ki odpirajo jesensko sezono s tako posrečenimi pevskimi nastopi. V nedeljo 20. oktobra vabimo v Dobro ves, kjer bo v društveni dvorani ob 3. uri koncert naših fantov, vmes pa še nastop sosednjih zborov, tamburašev iz Radiš, Galicije in Šmihela in govor. Pridite iz vse okolice!

GOSPODARSKI VESTNIK

Preoravanje travnikov. Mnogokod nameravajo letos preorati svoje travnike in jih spomladi zasačiti s krompirjem ali zasejati z žitom. Najprikladnejši čas za preoravanje je po otavi. Preorjemo plitko, toliko, da se travna ruša obrne. Ta se bo do jeseni osušila, oziroma bo delno strohnela. Na travnik navozimo v oktobru hlevskega gnoja, preorjemo in pustimo čez zimo v odprti brazdi. Spomladi izravnamo zemljo s težko brano in jo pripravimo. Tako se zemlja pozimi dobro udela, gnoj razkroji in seme bo imelo dovolj hrane za svoj razvoj.

Apnenje hleva pred zimo. Koder živina slabo uspeva, je kriv lahko hlev, ki se pač nahaja v slabem stanju. Tudi za živino ni dober vsak kot in vsak zrak. Tudi živali čutijo razliko med zane-marjenim in pobeljenim, med zaduhlim in prezračenim hlevom. Vsaj dvakrat na leto bi moral umen gospodar prebeliti hleve, svinjake in kur-nike: spomladi, ko gre živina ven na pašo, in jeseni, ko se vrača na zimsko bivanje. Apno v hlevih je najboljše razkuževalno sredstvo, ki prepreči mnoge bolezni in okuženja. Razen tega je videti pobeljen hlev svetlejši, prijaznejši in v takem je tudi živini bolje in dobro uspeva. Zato naj se hlevi sedaj pred zimo temeljito očistijo in z apnom prebelijo.

Sejmi v oktobru. 7. oktobra v Maloščah in v Grebinju, 14. oktobra v Dobro vesi, 21. oktobra v Celovcu, 26. oktobra v Šmohoru, 28. oktobra v Železni Kapli in v Nemškem Grebinju.

Celovski trg minulega tedna. Krave 80—1,00, krave za klanje 50—60, prašiči 1,50—1,80 za kg žive teže. — Pšenica (100 kg) 37—39 S, rž 27—29, ječmen 23—28, rž 25—26, ajda 24—25, koruza 24 do 26, sladko seno 7—9, kisle 5—6, slama 4—5 S za 100 kg. Grah in leča 80—1,00 S za kg, fižol 50 do 60, krompir 14—18, zelje 20—30, goveja mast 4,00—4,50, sirovo maslo 3,00—4,50, prekajena slanina 3,20—5,20, svinjska mast 2,20—2,50, jajca 13, kokoši 2,00—3,50, race 4,00, gosi 8,00, drva kratka, mehka 3—4, trda 4—5 S za kv. meter.

ZANIMIVOSTI

O Abesiniji.

Abesinija meri 1 milijon 120 tisoč kvadratnih kilometrov in je skoraj štirikrat večja od Italije. Leži v najsevernejšem delu vzhodno-afriške planote in nima izhoda k morju. Visoko planoto tvorijo velike strmine, katere pretirajo globoke doline. Vodovje je proti severu, vzhodu in jugu precej skromno, v deževnih časih preplavljajo zemljo mogočne reke, drugače pa so struge suhe. V državi so velika ležišča železa, premoga, žveplja, bakra in drugih kovin, ki pa se ne izkoriščajo. V novejšem času so našli tam tudi velike količine nafte, petroleja, ki prekašajo celo vrelce v Mozulu. Baš za te vrelce v Abesiniji gre predvsem boj in Italijani se ljutijo nad Angleži in Amerikanci, ki hočejo pokupiti ves petrolej.

Vreme je južno. V višinah nad 2500 m vlada zima, v nižinah poznajo namesto zime letno deževno periodo, ki traja od junija do septembra. Na jugu imajo dve deževni periodi. Rastlinstvo je

bujno razvito, tudi živalstva ne primanjkuje: antilope, žirafe, cebre, bivoli, noji so kaj pogosti prebivalci teh krajev.

Prebivalstva cenijo od 6 do 12 milijonov. Od teh je 3 in pol milijona Amharov, 5 milijonov Galov, 1 milijon črncev Somalijcev in milijon in pol črncev Sudancev. Veroizpovedi so abesinski rodovi etiopsko-krščanske, v glavnem mestu Addis Abebi ima svoj sedež cerkveni poglavar, ki se imenuje patriarh. Državni jezik je amharščina, poleg tega pa obstoji nebroj narečij. Prebivalci se ukvarjajo predvsem s poljedelstvom in živinorejo, industrije ne poznajo. Abesinija izvaža predvsem živalske kože, uvaža pa tekstilije.

Vsega skupaj ima Abesinija komaj 730 km ozkotirne železniške proge, katero so zgradili Francozi in jo tudi upravljajo. Promet se povečini vrši s karavanami. V starem veku je Abesinija pripadala Egiptu, od 4. stoletja dalje pa je samostojna. V 18. stoletju je razpadla oblast abesinske kraljevske družine, država se je razdelila med posamezne poglavarje. V desetletju 1880—1890 je Abesinija izgubila važne obrobne pokrajine, katere je morala odstopiti Angliji, Franciji in Italiji. Leta 1896 je abesinski cesar Menelik pri Adui premagal maloštevilne italijanske čete, za njim se je polastil prestola sedanji cesar Haile Selasie, ki slovi kot odločen vladar.

Življenske razmere so v Abesiniji še sila preproste. Cesar se trudi, da odpravi še obstoječe suženjstvo. Mnogo preglavic mu delajo sovražnosti mnogih abesinskih plemen, ki so sila bojevit. Tudi v verskem pogledu je Abesinija zanemarjena, njeno krščanstvo ima še mnogo poganske primesi.

Evropa danes steguje svoje roke po tej afrikan-ski zemlji in afrikanskem ljudstvu. Ali jo pri tem njenem stremljenju vodi želja po abesinskem bogastvu ali po izboljšanju abesinskih življenskih prilik, bo lahko soditi po izidu započete igre z orožjem.

Par zanimivosti iz Avstralije. Avstralija je nekoliko manjša kot Evropa, ima pa komaj 6,6 milijonov ljudi, to je približno število avstrijskega prebivalstva. Veliko trpi peti kontinent naše zemlje na pomanjkanju vode. Četokrat po celo leto ni dežja. Kadar dežuje, je ljudstvo na delu, da ohrani dragocene kapljice čim dalje. V skale so izvrtali velike luknje kot posode za dež in jih skrbno pokrivajo pred vročino. Nekoliko boljše je v tem pogledu na severovzhodu, kjer se nahaja pod zemeljsko površino podtalno jezero, iz katerega črpajo mokroto. Ponekod imajo do 2000 m globoke jame v zemljo, da segajo do tega jezera. — Ker je bilo avstralsko živalstvo dokaj pičlo, so svoječasno upeljali tod zajce. Ti so se tako razmnožili z leti, da se je država odločila, da postavlja posebne plotove, ki branijo dolgouhcem dohod do obdelanih vrto. Plotovi so sila dolgi, tako meri eden na dolžini celih 1700 km. Poleg državnih je še veliko števil „zasebnih“ plotov avstralskih kmetov. Lovci sladkosnede divjačini še niso prišli do živega.

Velblodi kadijo. Velblod (kamela) je trezna, od-porna, marsikaj pa tudi svojeglava žival. Če noče, se tudi ob najhujših udarcih ne gane z mesta. Zato uporabljajo razni gonjači posebno sredstvo, da svoje živali ukrotijo. Dognali so, da kamele ljubijo tobakov dim. Zato pritrjujejo kamelam od časa do časa pod gobcem male mošnjčke, v katerih se nahaja tleč tobakov prah. Njegov dim vdihavajo kamele z vidnim zadovoljstvom. V nadi na to malo veselje vršijo živali tudi najtežji dnevni posel.

Kako trgujejo na vzhodu. Vzhod je znan po svojih trgovcih, pri katerih opraviš le z gostobesnostjo ali odločnostjo. Kupčevanje je menda v krvi Arabcev, Abesincev, sploh orientalov. Ob obali Rudečega morja pa se vrši kupčija brez besedi s pomočjo posebnih trgovskih znamenj. Kupec položi svojo roko pod turban onega, ki mu prodaja. Če pod turbanom zgrabi trgovčev kazalec, pomeni 1, prva dva prsta 2, prvi trije prsti 3, prvi štirje prsti 4, vsi prsti 5, srednji prst sam 7, palec 10, upognjen kazalec 9. Če prime trgovčev prst v sredi, pomeni, da pomija polovico, spodaj četrtno, zgoraj 3 četrtno. Če zgrabi trgovčev noht, pomeni osmino. V tem trgovanju brez besedi imajo Arabci neverjetno spretnost, v kateri jih težko nadkriljuje drugi.

Na otokih indijskega oceana raste drevesa, ki jih tamošnji prebivalci imenujejo bambusi. Njihov

les je uporaben za pohištvo, mostove i. dr., posebnost teh dreves pa je, da se z njihovimi poganjki hranijo milijoni Indijcev, Kitajcev in Japoncev. Poganjki imajo okus špargljev in so jako tečni in hranilni. Bambusi ne cvetijo vsako leto, marveč samo vsako štirideseto ali petdeseto leto. In to je sreča tamošnjega prebivalstva, ker vsako cvetoče drevo še istega leta usahne in umre. V viregredi zbirajo prebivalci poganjke in jih shranjujejo kot pri nas krompir ali solato. Lakota pa pričinja zanje, ko začnejo bambus-drevesa cveteti. „Kadar cveti bambus, umirajo ljudje,“ pravijo v teh krajih. Nek angleški policijski major poroča, da je videl v letih 1911 do 1914 na površini 25.000 km usihati cvetoča bambus-drevesa, ljudstvo je v teh letih dobesedno stradalo, dotlej da so pognale nove mladike in mu dale nove hrane. In spet je bilo trideset let lahko brez skrbi za vsakdanji kruh.

Žene angleškega mesta Liverpool so odgovorile na vprašanje nekega tamošnjega časnika, kake može si želijo, takole: Mož mora imeti sledeče lastnosti: 1. zvestoba, 2. smisel za domačnost, 3. zdravje, 4. odkritosrčnost, 5. ljubezen do otrok, 6. galantnost, 7. smisel za šale, 8. doslednost, 9. družabno nadarjenost, 10. zadovoljstvo z domačo kuhinjo, 11. telesno lepoto. Najbolj torej cenijo zvestobo, najmanj pa inteligenco.

Najhitrejši mož na svetu je Anglež Mancolm Campbell. Nedavno je dirkal s svojim avtomobilom in je dosegel hitrostni rekord. V eni uri je prevozil nič manj kot 484.688 kilometrov. Že leta 1924 je dobil naslov najhitrejšega avto-dirkača in z neverjetno vztrajnostjo in častihlepnostjo je svoj rekord zviševal od leta do leta, da je končno dosegel že malodane 500 kilometrov na uro. Mož ima najprej železne živce, pa tudi premoženja, da se lahko neprestano bavi s svojimi avtomobili, katere vedno izboljšuje. Zaklel se je, da mora doseči še 500 km na uro. Zanj imajo prirejene posebne ceste ob Velikem slanem jezeru v Ameriki. Če pomislimo, da je leta 1899 neki Jeantand dosegel z Elektrostrojem prvi svetovni rekord s 63 km na uro, so Campbelove številke vsekakor velikanski napredek.

Nekaj za naše „junggsele“. Državni zavod za družinske razmere v Los Angeles je objavil podatke dolgoletnih preiskav o izvendružinskem življenju. Podatki povedo, da 35letni neporočenec ni več sposoben za zakon, ker postaja telesno in tudi duševno manj vreden. Ta manjvrednost je bila ugotovljena po več tisoč preiskavah. Doslej smo bili navajeni gledati v neporočencu posebno brihtnega trmoglavca, ki se je izmotal iz mrež in trnkov ter vedel ohraniti svojo prostost. Na podlagi podatkov ameriškega zavoda svetujemo sedaj vsem neporočencem pred 35. letom, naj hitijo z ženitvijo, ostalim pa zamoremo izraziti samo še naše iskreno — sožalje.

Peklenski stroji v Lincu. Dne 18. m. m. je sprejela linška pošta 10 pošiljatev, naslovljenih na knezoškofa, urednika lista „Salzburger Chronik“, bivšega poslanca Avrama in še druge osebnosti. Zavoji so bili oddani kot vzorci brez vrednosti. Policija je v dobri slutnji odredila, naj se zavoji odprejo. Pri odpiranju nenadoma eksplodira vsebina enega zavoja, pri eksploziji je bil težko poškodovan policijski uradnik. Tako je policija dognala, da se nahajajo v zavojih peklenski stroji in jih je takoj zaplenila. Izsledila je tudi zločinca, ki pa so jo pravočasno odkurili v — Nemčijo.

Hujša od njega. Krotilec levov je zbolel in ni mogel nastopiti v cirkusu. Njegova žena se je ponudila, da ga zastopa. „Mislite, da boste lahko ukrotili divje zveri?“ vpraša ravnatelj. „Če sem ukrotila moža, ki je krotil vaše leve, bom pa že leve same tudi,“ odvrne drzna žena.

Proda se malo posestvo s 5 orali zemljišča, z eno kravo in krmo vred, poslopije v dobrem stanju, za 5000 S. Plača se takoj 1200 S, ostanek pa lahko ostane vknjižen na posestvu s 5% obresti. Pojasnila daje Severin Koch, p. d. Posilej na Proboju., p. Miklauszof. 71

Sadna drevesca, ribiz, vrtne jagode za jesensko saditev oddaja jako poceni drevesnica inž. Marko Polzer, Sp. Vinare, p. St. Veit im Jauntale. 72

Inserirajte v Koroškem Slovencu!